

PROGRAM
PROMOCJA
JĘZYKA POLSKIEGO

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Wiek XIX

w polskiej muzyce alternatywnej

- Romantyzm przekonywał, że życie może być jak sztuka, dlatego sami artyści jak i ich kreacje literackie niwelowały granicę między rzeczywistością a imaginacją. Podobną tezę stawiają artyści przełomu lat 60. i 70.: Jim Morrison, Janis Joplin, Jimy Hendrix, żyjąc na wzór bohaterów swoich piosenek.
- Muzyka *vel* poezja okresu nardzin rocka się jak za czasów romantyzmu stylem życia. Jest obietnicą odrodzenia dla pokolenia czasów powojennych rozczarowań, pokolenia osamotnionego, pozbawionego wiarygodnych autorytetów, które zgorzały wraz ze światem i jego kulturą w czasie wojennej pożogi. Hasła płynące z koncertowych scen i wypisywane na okładkach płyt (miłość, wolność, pokój, braterstwo) stają się wtedy wyrazem marzeń o nowej wolności, wyrazem buntu, a ostatecznie naiwnym i krótkotrwałym, jednak brzemienym w artystyczne skutki programem.
- Muzyka rockowa to bunt przeciwko zastanej rzeczywistości, moralności czy ogólnie obowiązującym zasadom. Przejawia się nie tylko w tekstach, ale też w muzyce.

Romantyzm – rewolucja – rock

- bunt i dążenie do wolności;
- nonkonformizm;
- ucieczka w narkotykowe iluzje;
- wiara w sztukę, która zmienia świat;
- kwestionowanie materializmu na rzecz poszukiwań duchowych (hinduizm, buddyzm, Era Wodnika);
- braterstwo między wolnymi ludźmi;
- kult młodości i ożywczego ducha

Romantyczne hasła rocka

Na głowie kwietny ma wianek
W ręku zielony badylek
A przed nią bieży baranek
A nad nią lata motylek
Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. II

Adam Mickiewicz w *Dziadach* cz. II przedstawia ducha pasterki – Zosi, która nie może dostać się do nieba. Ponosi karę za lekceważenie miłości w życiu doczesnym. Jako młoda i piękna dziewczyna zwodziła chłopców, oiecujac im miłość, jednak nigdy nie spełniała obietnicy.

Romantyczne reminiscencje

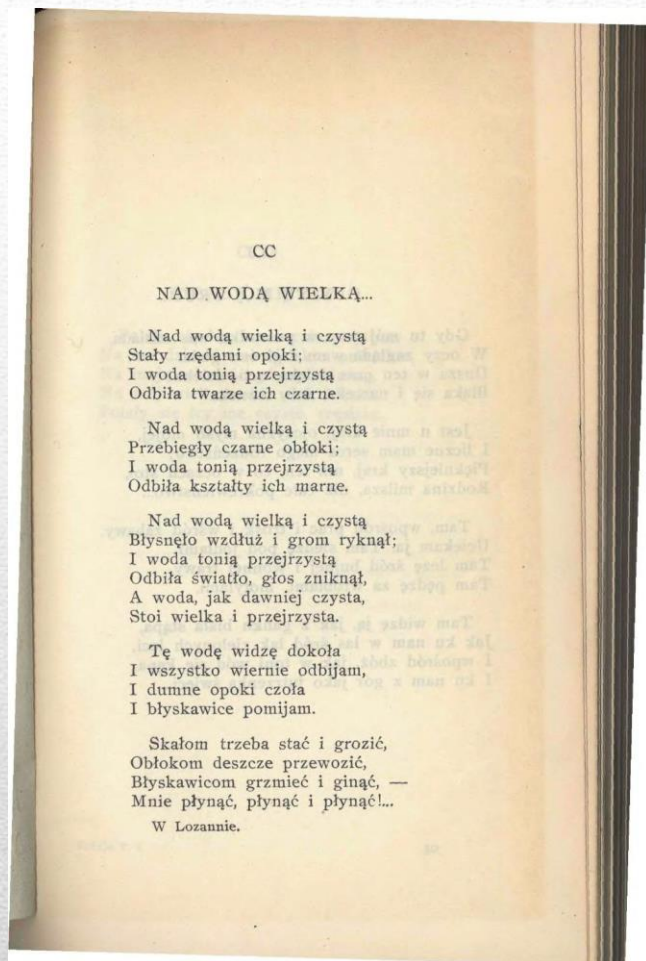

Kazik Staszewski, lider zespołu Kult, w piosence Baranek nawiązuje do postaci Zosi. Jego bohaterka jest dziewczyną, która łudzi swojego chłopaka miłością. Nie jest tak niewinna, jak wydaje się bohaterowi, sprzedaje swoje ciało, udając przed nim czystość.

Romantyczne reminiscencje - cytaty

- Wiersz Nad wodą wielką, czystą Adam Mickiewicz należy do cyklu „Liryki lozańskie”. Zbiór powstał w latach 1839-1840, gdy Mickiewicz przebywał w szwajcarskim mieście, Lozannie. Czterdziestoletni poeta przeżywa wówczas kryzys związany z sytuacją zawodową, osobistą, twórczą. Wiersz dotyczy tematu przemijania wobec niezmienności natury, jej trwania. Jest wyrazem duchowego kryzysu poety a zarazem odbiciem romantycznej melancholii

Romantyczne reminiscencje

Zespół Świetliki, którego liderem jest współczesny polski poeta Marcin Świetlicki, dokonał interpretacji jednego z liryków lozańskich Adama Mickiewicza. Nastrój i wymowa wiersza odpowiada przeżywanej nostalgii i melancholii za dawnymi latami. Wyśpiewanie tekstu powierzono aktorowi znanemu z filmów akcji Bogusławowi Lindzie.

Romantyczne reminiscencje - reinterpretacja

Mickiewicz – Stasiuk - Haydamaky

Wydana w 2018 roku płyta jest muzyczną interpretacją poezji Adama Mickiewicza wykonaną przez znany już polskiemu słuchaczowi zespół i pisarza Andrzeja Stasiuka. Artyści proponują dziesięć utworów, opartych na poezji wieszczą, na która składają się przede wszystkim sonety z cyklu *Sonety krymskie*, ale także balladę o Alpuharze z *Konrada Wallenroda*, fragment monologu Upiora z *Dziadów* czy *Redutę Ordoną*. Daje się wyraźnie zaobserwować klucz tematyczny skupiony wokół dwóch wątków: ukraińskiego pejzażu, nieokiełznanej natury oraz walki o wolność.

Wykorzystanie ostrej stylistyki nadaje *Reducie Ordony* wyraźnie agresywnego charakteru. Temu brzmieniu towarzyszy zazwyczaj specyficzne bicie, rytmizujące, podkreślane uderzeniami bębnow, dynamika wzrasta dzięki użyciu podwójnej stopy i wprowadzeniu motywu trąbki, wzmacniającej dramatyczny przekaz.

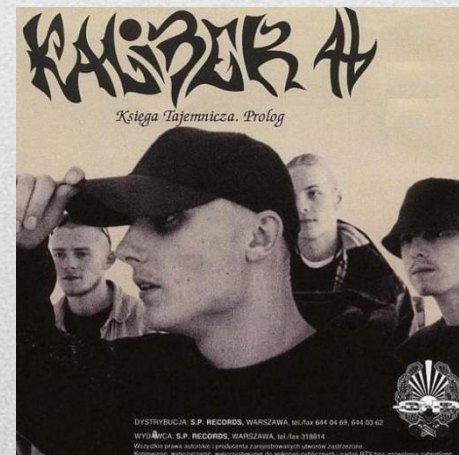
Romantyczne reminiscencje

Najczęściej w nawiązaniach pojawiają się reminiscencje dzieł Chopina. Raperzy chętnie nawiązują do twórczości mistrzów tak zwanej muzyki klasycznej, wybierając odpowiedni fragment, który oddaje charakter utworu bądź stanowi dominantę kompozycyjną danego songu. Ciekawi również fakt, że większość z przywoływanych cytatów jest silnie zrytmizowana – na próżno w obrębie odwołań i cytatów wziętych z muzyki klasycznej szukać dzieł eksperymentalnych czy takich, w których struktury rytmiczne ustępują na rzecz innych elementów.

- Kaliber 44 – Normalnie o tej porze,
- GrubSon – Początek,

Muzyczne inspiracje

W muzyce rockowej istnieje faszyzujący gatunek rocka narodowego, u podstaw którego leżą hasła narodowowyzwoleńcze, odnoszące się bezpośrednio do narodowej tożsamości. Choć zarówno w czasach romantyzmu, jak i obecnie w tekstach (piosenek) spotkać można hasła nawołujące do wyzwolenia narodu, to zaznaczyć należy, że u podstaw obecnie tworzonych piosenek w stylu prawicowego rocka narodowego leżą ksenofobia, rasizm, antysemityzm oraz homofobia – pojęcia wytworzone w duchu dwudziestowiecznej myśli filozoficznej, które obce były myśleniu romantycznemu. Przykładami zespołów tworzących w tym gatunku są: Konkwista 88, Husaria, Legion, Kresowiec, Horytnica.

Teksty piosenek prawicowych zespołów rockowych

Do pozytywistycznych idei głoszących potrzebę:

- emancypacji;
- użyteczności;
- edukacji;
- równości społecznej;
- tolerancji;
- budowania nowego ładu społecznego

odwołuje się muzyka ostatniej dekady XX wieku: hip-hop, rap, ale i grunge.

Pozytywistyczna krytyka społeczna

- Polscy wykonawcy współczesnego rapu czerpią z dokonań pozytywistów.
- Hip-hopowe *storytellingi* są blisko związane z krótkimi formami epickimi, tak charakterystycznymi dla epoki polskiego realizmu.
- Jedną z popularnych form literackich w hip-hopie są tzw. obrazki, nowele, krótkie formy prozatorskie
- Miasto staje się – jak u pozytywistów – jednym z najważniejszych tematów twórczości hip-hopowców.

Hip hop i obrazki społeczne

Sokół: *Każdy ponad każdym*

Sokół łączy wiele wątków, przedstawia w niezwykle plastyczny sposób galerię ludzkich postaci, rysując swoimi wersami obraz godny najbardziej wciągających thrillerów. Każdy z bohaterów ma jakąś skazę, personifikuje określoną ludzką przywarę, zaś ich przygody splatają się często w zupełnie niespodziewany sposób. W utworze występuje kilka osób, których relacje wychodzą na jaw dopiero w trakcie rozwoju fabuły.

Obrazki to najczęściej małe opowiadania nasycone obserwacjami społeczno-obyczajowymi, utrwalające jakieś charakterystyczne dla danego środowiska realia

Pozytywistyczny obrazek
